GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 278. Joi, 17 (29) Decemvre. 1887.

Cum stămŭ?

IV.

Brașovŭ, 16 (18) Decemvre 1887.

Trecemŭ printr'o mare crisă.

Nu numaĭ naționalitatea nóstră, ci acum și cultura nóstră, resultatulŭ muncei și a lupteloră seculare ce le-au purtatŭ strămoșii noștri, îngrășindŭ acestŭ pământŭ cu sudórea și cu sângele lorŭ, suntŭ aḍĭ amenințate în gradulŭ celŭ mai supremŭ.

Nu mai este aḍi sigurŭ în esercițiulŭ funcțiunei sale nicĭ unŭ învĕțătorŭ dela scólele nóstre confesionale, susținute cu munca cruntă a țĕranului românŭ, nu mai póte lucra aḍĭ nicĭ unulŭ liniștitŭ pentru realisarea chemărei sale sfinte, de a lăți cultura între fii poporului, căcĭ asupra capului lui atêrnă și sabia inspectorului școlarŭ unguerescŭ, și a notarului, și a solgăbirĕului, și a fișpanului, și a ministrului.

O neliniște și nesiguranță, ne mai pomenită în istoria țĕrii nóstre, a cuprinsŭ aḍĭ cercurile nóstre școlare și bisericescĭ, căcĭ nicĭ însușĭ preotulŭ nu'șĭ mai póte împlini neturburatŭ oficiulŭ sĕu, deórece la totŭ pasulŭ întêmpină necalculabila și neîmpăcata oposițiune a celorŭ carĭ, în numele statului, vorŭ sĕ le îndrepte tóte după ideile lorŭ fixe, ce privescŭ în orĭ-ce desvoltare și lucrare românéscă unŭ periculŭ pentru realisarea planului lorŭ de maghiarisare.

Avemŭ și noi câteva școle secundare, înființate și susținute nu cu concursulŭ statului, deși destule milióne intră dela noi în visteria lui, ci înființate și susținute din averea nóstră. Ei bine, aceste puține școle au ajunsŭ sĕ nu mai scie ce și cum sĕ'ncépă, numai sĕ nu le pótă găsi nodŭ în papură ministrulŭ Trefort cu organele sale.

Bieții dascălĭ îșĭ dau tóte silințele, ba mai învață acum și unguresce de când cu legile cele nouĕ „liberale,“ și cu tóte astea nu le succede a împăca pretensiunile nesfĕrșite ale celorŭ dela putere.

Nu-i mirare, că cei dela stăpânire nu se potŭ împăca cu nimicŭ ce se face în școlele nóstre, din simpla causă, că una este chemarea dascălilorŭ românĭ și cu totulŭ alta este ceea ce pretindŭ ei dela dênșii.

Noi, ca și dascalii noștri, suntemŭ de convingere, că institutele nóstre românescĭ au înainte de tóte chemarea de a lăți cultura românéscă. La din contră, esistența lorŭ n'ar avé nicĭ unŭ înțelesŭ.

Cultura românéscă, ca orĭ și ce cultură națională, recere ca învĕțămêntulŭ sĕ se facă în spiritŭ românescŭ, în care se cuprinde înainte de tóte spiritulŭ limbei, alŭ istoriei, alŭ tradițiunilorŭ și obiceiurilorŭ naționale. O cultură românéscă fără acestŭ spiritŭ nicĭ că ne-amŭ puté închipui.

Ministrulŭ Trefort cu organele sale însĕ susținŭ morțișŭ, după cum ne dovedescŭ cu prisosință, că aḍĭ nu mai are locŭ în acestŭ statŭ o desvoltare culturală românéscă, ci că se póte concede, deocamdată până la alte timpurĭ când vorŭ dispune de unŭ bugetŭ mai mare, numai o cultură maghiară cu limba română.

Numai așa putemŭ înțelege ordonanțele cu care mereu tună și fulgeră ministrulŭ Trefort asupra gimnasielorŭ nóstre din tóte părțile, cerêndŭ dela dascalii noștri că sĕ vorbéscă românesce, dér sĕ cugete și sĕ simță unguresce, și amenințândŭ institutele nóstre cu închidere, décă acești dascalĭ românĭ nu vorŭ înțelege chemarea lorŭ așa, ca sĕ sucéscă și sĕ schimoséscă limba și literatura nóstră națională, ba chiar sĕ falsifice istoria, pentru ca sĕ documenteze, că instrucțiunea se face în spiritŭ unguerescŭ.

In acelașŭ timpŭ li se cere și preoțilorŭ noștri sĕ dovedéscă spiritŭ unguerescŭ întroducêndŭ încetulŭ cu încetulŭ limba maghiară în administrația lorŭ bisericéscă.

Tóte acestea se întêmplă în ḍiua mare și noi pare că nu mai voimŭ sĕ eșimŭ nicĭ acum diu rolulŭ de a servi ca nicovală pentru ciocanulŭ unguerescŭ.

Rĕsboiu în timpŭ de érnă?

Fóia specială militară austriacă „Armee und Marine Zeitung“ din Viena, vorbindŭ asupra situațiunii ḍice între altele:

„Ni se pare, că rĕsboiulŭ nu e de locŭ așa de apropiatŭ. cum sĕ susține din multe părțĭ. Inainte de tóte nu credemŭ într'unŭ rĕsboiu de iarnă și anume din trei motive: Intâiu: nicĭ Rusia nu e așa pregătită în guvernamentele occidentale, adecă în Polonia, Podolia și Wolhynia, încâtŭ sĕ fiă în stare a forma imediatŭ oștirĭ de invasiune și a începe cu ele operațiunĭ cu șanse de rĕușită în Galiția. Alŭ doilea: Natura teritoriului puținŭ cultivatŭ în care s'arŭ face operațiunile, nu e favorabilă mișcării unorŭ armate mai marĭ în timpulŭ de érnă. In țĕrile Europei centrale și occidentale, bogatŭ cultivate și străbătute de șosele minunate, suntŭ posibile campaniile de érnă și se potŭ esecuta. In Polonia, Podolia și Wolhynia nu se potŭ esecuta bine nicĭ recunóscerĭ și întreprinderĭ din partea unorŭ trupe mai micĭ. Este altceva însĕ de a opera cu oștirĭ, ce numĕră sute de mii de ómenĭ, căcĭ țéra avêndŭ resurse neînsemnate aprovizionarea ar trebui sĕ se facă de către secțiunile mobile de trenŭ. Tunurĭ și carĕ cu muniții, vehicole de trenŭ și bagagiu s'ar înomoli astfelŭ în zăpezĭ, încâtŭ nu s'ar mai puté mișca din locŭ. Aceste împrejurărĭ elementare nefavorabile durează în ținuturile menționate până în Maiu, ba câte odată până în Iunie și împiedecă multŭ orĭ-ce operațiunĭ. Nu trebue sĕ uitămŭ, că îndată ce începe sĕ se topéscă zăpada, tótă țéra e o mocirlă sĕptĕmânĭ de ḍile, încâtŭ ómenii siliți a bivuaca în câmpŭ se bolnăvescŭ, fie ei chiar cazacĭ, și se pierde multŭ materialŭ. Alŭ treilea este unŭ obstacolŭ și configurațiunea terenului. La granița ruso-galițiană se întindŭ colosale pădurĭ și nemărginite mlaștine séu baltăriĭ. Tóte acestea constituescŭ o apĕrare pentru Galiția și de aceea n'avemŭ sĕ luămŭ în seriosŭ amenințările rusescĭ, că Galiția orientală va fi inundată de cazacĭ. Pădurile și bălțile permitŭ a se face mișcărĭ de trupe mai marĭ numai pe niște linii înguste, pe carĭ va fi în stare sĕ le apere și cavaleria nóstră, care de asemenea scie sĕ călăréscă și sĕ tragă cu pușca. E posibilŭ negreșitŭ, ca unele sate departate și moșii sĕ fiă visitate de escadróne rusescĭ isolate, dér acésta nu póte hotărĭ asupra mersului operațiunilorŭ celorŭ marĭ. Din tóte acestea noi ne formămŭ părerea, că e bine, negreșitŭ, ca ministerulŭ de rĕsboiu alŭ monarchiei sĕ ia tóte precauțiunile necesare, ca sĕ ne asigurămŭ contra unorŭ surprinderĭ rusescĭ, séu décă vorŭ ajunge lucrurile la rĕsboiu, sĕ putemŭ noi lua ofensiva, cu tóte astea însĕ nu ne prea vine sĕ credemŭ, că se va ajunge la o campaniă de érnă.“

Situațiunea în Serbia.

Cu privire la situațiunea politică din Serbia, „Kölnische Zeitung“ comunică unele lucrurĭ destulŭ de interesante. Écă ce-i comunică corespondentulŭ sĕu din Viena:

Este sigurŭ că curentulŭ rusescŭ, în ultimele sĕptĕmânĭ, a devenitŭ mai pronunțatŭ în Scupcină, probabilŭ prin influința d-luĭ Persiani, ministrulŭ Rusiei la Belgradŭ. Radicalii au proiectatŭ o adresă, pe care regele îndată ce a auḍitŭ despre ea, a trebuitŭ sĕ o respingă. Patru erau anume cererile, carĭ au provocatŭ nemulțumirea regelui Milanŭ:

Radicalii cereau ca Serbia sĕ se supună Rusiei în sfera unitățeĭ slăvice și ca membru în familia popórelorŭ slavice sĕ urmeze o politică slavică. Alŭ doilea, cereau restabilirea deplină a constituțiunei bisericescĭ ca nonica, adecă înlăturarea tuturorŭ legilorŭ făcute pe têrmulŭ bisericescŭ în contra dorințelorŭ Rusiei, rechemarea fostului metropolitŭ Mihailŭ etc. Alŭ treilea, cereau socotélă pentru Slivnița, pentru violările de constituțiune, pentru delictele și crimele foștilorŭ miniștri și în specialŭ cereau socoteală pentru administrațiunea financiară. In fine cereau grațiarea tuturorŭ fugariloru sêrbĭ.

După ce regele a cetitŭ acestŭ proiectŭ de adresă, a scrisŭ imediatŭ, pe la 12 ore nóptea, o scrisóre energică d-lui Ristićĭ și în ḍiua următóre d. Risticĭ s'a pusŭ pe lucru spre a converti pe deputații radicalĭ, amenințândŭ că se va retrage séu va cere disolvarea Scupcinei.

Regele a pusŭ sĕ li se spună deputațilorŭ că în discuțiunile Scupcinei potŭ sĕ esprime tóte dorințele lor, dér nu într'o adresă care are sĕ fiă primită de dênsulŭ. A costatŭ însĕ multŭ timpŭ și multă bătaiă de capŭ până când țĕranii grosĭ la céfă (espresiunea ḍiarului germanŭ) sĕ părăséscă adresa lorŭ și sĕ se mulțuméscă cu o simplă parafrasare a mesagiului.

La aceste puncte s'au referitŭ și cuvințele aspre ce le-a adresatŭ regele Milanŭ deputațilorŭ Scupcinei când i-au înmânatŭ rĕspunsulŭ la mesagiu. Cu tóte astea nu se póte nega, că curentulŭ politicŭ e cu totulŭ rusescŭ în Serbia.

Partea comică a situațiunei.

Cine-ar crede că pe frigulŭ acesta mare „Ellenzek“ ar puté suferi de fierbințelĭ! Și cu tóte astea, așa este. In articululŭ de fondŭ din Nr. 291 schimbă fórte seriosŭ charta Europei, luândŭ ceva din Rusia și rĕmânêndŭ numai ca d-lŭ Tisza sĕ numéscă doi fișpanĭ, unulŭ la Chievŭ și altulŭ la Odessa, căcĭ étă, ce scrie:

„Acolo e Curlanda, Estlanda, Liefland a și Ingermanlanda — cu unŭ cuvêntŭ teritoriulŭ litoralŭ alŭ Marei baltice, după nume și trecutŭ teritoriu germanŭ; fași-o acésta Germania împreună cu Petersburgulŭ. Ér noi luămŭ țéra până la țĕrmulŭ stângŭ al Dnieprului, pentru ca sĕ avemŭ Chievulŭ ca fortăréță și Odéssa ca portŭ de mare și pentru ca Rusulŭ sĕ fiă împinsŭ îndĕrĕtŭ până la Vitebsk și Smolensk. Așa trebue sĕ se taiă ghiarele dela laba Rusului. Asta ar fi adevĕrată tăiătură capitală (operațiunea medicală numită „Kaiserschnitt“) a politicei seculului nostru, căcĭ cu acésta amŭ scóte o nouă Poloniă din sînulŭ întunecatŭ alŭ crimei veacurilorŭ trecute.“

De altă parte nicĭ Rușii nu se gândescŭ la mai puținŭ, decâtŭ a pune guvernatorŭ în Budapesta. Fostulŭ consulŭ rusŭ în Pesta, Gregor A. de Wolan, a scris o broșură întitulată: „Maghiarii și lupta națională în Ungaria,“ alăturându-i și o chartă rusă etnografică a regatului ungarŭ. Broșura e vi̦ḍată de autoritatea censurătóre din Petersburgŭ.

După o scurtă schiță politică-istorică asupra Ungariei și popórelorŭ sale, autorulŭ arată ce se va întêmpla și trebue sĕ se întêmple peste curêndŭ orĭ mai târḍiu cu Ungaria și cu Maghiarii, și ajunge la conclusiunea, că Maghiarii vorŭ fi înăbușițĭ și nimiciți de Slavii Austro-Ungariei, vorŭ ajunge sub dominațiunea rusă și astfelŭ vorŭ înceta d'a esista ca națiune. Rusia, ḍice autorulŭ, nu va renunța la Slavĭ. Rusia folosesce deja Slavilorŭ prin aceea că ea esistă. Rusia căutândŭ sĕ fiă tare și puternică, îșĭ va împlini chemarea sa în lumea slavă. Slavii nu vorŭ peri, décă-șĭ vorŭ întórce privirile spre Rusia și vorŭ cere sprijinulŭ ei. In urmă exconsululŭ rusŭ recomandă Slavilorŭ austro-ungarĭ, și în prima liniă Cehilorŭ, Sêrbilorŭ și Croațilorŭ d'a fi unițĭ între sine, pentru ca atuncĭ, când Rusia îșĭ va scóte sabia pentru liberarea lorŭ, sĕ stea ca unŭ singurŭ omŭ și sĕ se arunce asupra inimicilorŭ Rusiei pentru ca sĕ-i strivéscă. Exconsululŭ rusŭ a si proiectatŭ o chartă rusă a Ungariei, pe care în locŭ de: Budapesta e numele *Budin*, în locŭ de Pojunŭ e *Bratislav*, în locŭ de Altenburg e *Staryje Grady*, în locŭ de Alba regală e *Stolnij Belgrad*, în locŭ de Cincĭ-Biserici e *Pećiuchov*, în locŭ de Miscolțŭ e *Miškovetz*, în locŭ de Oradea-mare e *Velikij Varadin*, în locŭ de Ungvar e *Ugorod*, în locŭ de Erlau e *Jager* ș. a.

SCIRILE DILEI.

Se telegrafiază din Viena diarului „Le Soleil,“ că e temere de o *insurecțiune generală în Polonia ruséscă*. Măsurĭ generale au fostŭ luate, tóte căile ferate au primitŭ ordinŭ de a se ține gata pentru transportulŭ de trupe numĕróse. — Nu cumva unŭ pretextŭ pentru mobilisarea pe față a armatei ruse?

—x—

Cu ocasiunea cererei unui creditŭ pentru scopurĭ militare, d-lŭ *Cogălnicéanu* va ține, se dice, o vorbire asupra politicei esterne a României.

—x—

In arsenalulŭ românŭ se lucréză cu o activitate deosebită. Numĕrulŭ lucrătorilorŭ s'a duplicatŭ.

—x—

La propunerea ministrului ungurescŭ *Tisza*, br. Albert *Rothschild* a fostŭ declaratŭ »vrednicŭ de Curte.“ Propunerea a făcut'o ministrulŭ ungurescŭ „recunoscêndŭ meritele lui Rothschild pentru ridicarea creditului statului ungarŭ«. — Tristŭ creditŭ, când guvernulŭ însuşĭ nu e în stare a-lŭ ridica.

—x—

Ca sĕ nu încheiă anulŭ fără pĕcate, preoții gr. or. *Vasilie Barbu* din Geoagiulŭ de susŭ şi *George Moruşca* din Muntorĭ au primitŭ, pentru serviciile aduse maghiarismului, rĕsplată dela ministrulŭ ungurescŭ Trefort, celŭ dintêiu 50 fl., celŭ de-alŭ doilea 40 fl.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerțŭ a concesŭ, ca în comuna *Hususĕu*, comit. Têrnava mică, sĕ se țină în fiecare Mercurĭ têrgŭ de sĕptĕmână.

—x—

Recitatorulŭ *Staufen* va ține în Braşovŭ o prelegere, în sala dela Nr. 1, în diua de 2 Ianuarie. In numĕrulŭ viitorŭ vomŭ da amĕrunte.

—x—

Calea ferată Haşfalĕu-Odêrheiu e terminată şi la 20 Ianuarie se va preda comunicațiunei. In anulŭ viitorŭ se va începe şi construirea liniei Odêrheiu-Cic-Sereda-S. St.-Miclăuşŭ.

—x—

„România« află, că ministrulŭ românŭ de rĕsboiu a hotărîtŭ înființarea unui *depositŭ de arme, munițiune şi provisiunĭ* în *Tulcea* orĭ în *Constanța*.

—x—

Polonii de frunte aflătorĭ în *România* au fostŭ invitațĭ a lua parte la marea adunare ce o vorŭ ține în Viena. Polonii fruntaşĭ din tóte părțile Europei, spre a lua hotărîrĭ în vederea evenimentelorŭ ce se desfăşură.

—x—

Diarulŭ „Brăila“ anunță următórele: *Compania austriacă Danubiană* a încetatŭ cursulŭ vapórelorŭ. Totŭ ce aparține companiei: şlepurĭ, archive etc. se retragŭ la Orşova; s'a lăsatŭ numai vaporulŭ „Radetzki« ce face cursulŭ între Galațĭ-Brăila.

—x—

Universitățile rusescĭ din Charkov, Odesa şi Kazan s'au închisŭ din causa unorŭ demonstrațiunĭ inscenate de studențĭ, carĭ stăruescŭ a se schimba regulamentulŭ universitarŭ.

—x—

In cursulŭ sĕptĕmânei viitóre va sosi în România ultimulŭ *transportŭ de caĭ*, ce au fostŭ cumpĕrațĭ în *Rusia* pentru *armata română*.

Incunosciințare.

Din incidentulŭ *jubileului de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“* constituindu-se aicĭ în Braşovŭ unŭ comitetŭ pentru arangiarea acestei serbărĭ *în séra de 31 Decemvre 1887* şi în diua de *1 Ianuarie 1888* stilŭ vechiu, se aduce acésta la cunoscință publicului românŭ cu învitare de a lua parte la acéstă serbare.

Acei onorațĭ Domnĭ, carĭ voiescŭ sĕ ia parte la acéstă serbare, suntŭ rugațĭ sĕ binevoiască a încunosciința pe subscrisulŭ preşedinte alŭ comitetului arangiatorŭ *până în 26 Decemvre 1887* st. v., spre a se puté lua disposițiile necesare.*)

Braşovŭ, în 14 Decemvre 1887.

Vasile Voina,
preşedinte.

*) Celelalte diare române suntŭ rugate sĕ binevoéscă a reproduce acéstă incunosciințare. V. V.

Titlurĭ pentru merite.

(Fine).

La acéstă conglomerațiune de cuvinte, făcută în formă de sentință, trebuĭ sĕ tacŭ şi apelŭ (recursŭ) precum urméză:

Nr. 173/87. Onoratŭ oficiu viceşpanalŭ! In înțelesulŭ ordinațiunei cerculare a Inaltului Ministru reg. ung. de apĕrare a patriei d to 6 Decemvre 1886 Nr. 51,051. estrasele matriculare despre tinerii născuțĭ în 1868 şi 1869 la timpŭ le-am trimisŭ oficiului competinte sub Nrii 6, 11, 144 a, 144 b. Prin acésta prescriselorŭ legilorŭ şi datorinței mele făcuiu destulŭ încâtŭ dela orĭcare altă datorință în causa acésta mĕ simtŭ absolvatŭ.

Insĕ spre cea mai mare a mea surprindere în 7 a lunei şi a. c. primescŭ o scrisóre sub Nr. 526 mil. dela pretorele supremŭ alŭ cercului Baiei marĭ, pe care unŭ cive cultŭ alŭ patriei, cunoscĕtorŭ şi stimătorŭ de legĭ nu este în stare a afla espresiunĭ, ca sĕ o pótă condamna după meritŭ, dér în care s'adusŭ spre îngreunarea mea în formă de hotărîre o aşa pedépsă, în contra căreia cu onóre trebue sĕ susternŭ acestŭ apelŭ; nu pentru că m'aşŭ teme că va avé atâta îndrăznélă sĕ tenteze esecutarea pedepsei urnită fără dreptŭ şi lege, ci pentru ca sĕ vină la cunoscința forurilorŭ mai înalte, la ce despotismŭ asiaticŭ suntemŭ supuşĭ noi preoții gr. cat. chiar în mijloculŭ împlinirei datorinței nóstre oficióse, — că décă în patria nóstră, încă n'a peritŭ simțulŭ de dreptŭ şi respectulŭ legei, sĕ se dea medicina suficientă contra asemenelorŭ abusurĭ.

Anume articululŭ de lege XLIV din 1868 § 14 conține acestea: „Comunele eclesiastice după placŭ îşĭ hotărăscŭ limba pentru conducerea matriculelorŭ.“ Prin urmare acéstă parochiă gr. cat. română şi acestŭ oficiu preoțescŭ are dreptŭ legalŭ a se folosi de imba română în conducerea matriculelorŭ.

Eră cu privire la estrasele matricularĭ suntŭ în vigóre prea Inaltele ordinațiunĭ Regale, carĭ au valóre şi putere legală.

1. „Conducĕtorii matriculelorŭ suntŭ datorĭ a conduce matriculele fidelŭ, şi a-le păstra cu grije. Suntŭ oprițĭ de a estrada cărțile originale, suntŭ însĕ îndatorațĭ, décă cineva are lipsă de datele din acelea, a estrada estrase provĕdute cu sigilŭ şi cu subscrierea propria.« (Ordinațiune Regală din 1769, 29 Dec. Nr. 33.)

2. »Suntŭ oprițĭ a se abate la estradarea estraselorŭ dela cuvintele matriculei, nu este permisŭ a escrie numele propriu séu celelalte rubricĭ în *altă limbă decâtŭ în care s'au întrodusŭ*“. (Ordin. Reg. din 1771 Nr. 2629).

Din aceste se vede apriatŭ şi limpede că eu, conformŭ legilorŭ sancționate ale statului, am purcesŭ legalŭ; precum e clarŭ şi aceea, că scrisórea amintită a pretorelui supremŭ nu se póte de locŭ referi la procederea mea. Fără voiă îmĭ vine în minte acelŭ cugetŭ că la asemenea procedură fără dreptŭ şi lege dóră numai computândŭ la iertarea oficielorŭ mai înalte o potŭ ei comite; ce însĕ a presupune nu'mĭ concede simțulŭ de dreptate. Ca însĕ acéstă încredere scandalósă odată şi pentru totdéuna sĕ i-se frângă, îmĭ ținŭ de datorință a insinua casulŭ în formă de apelŭ şi a ruga cu onóre pre Spect. oficiu viceşpanalŭ, ca scrisórea amintită a pretorelui supremŭ, porecliță hotărîre, sĕ se îndure a o nimici, şi totodată pre amintitulŭ pretore supremŭ sĕ-lŭ admoniațĭ esemplarŭ, ca sĕ se rețină pe viitorŭ dela asemenea purcederĭ despotice şi ilegalĭ; ar fi timpulŭ sĕ se deştepte odată la aceea consciință, că trăiesce în țéră constituțională.

Têuții de susŭ, 7 Decemvre 1887.

Iónŭ Costinŭ, preotŭ gr. cat.

Prin asemenea şicane şi călcărĭ de legĭ arŭ voi contrarii noştri sĕ facă a înceta esistința limbei nóstre române. Precum însĕ arborii nu crescŭ până la cerŭ, aşa nicĭ dorința lorŭ nu póte sĕ fiă ajunsă. Socrate a disŭ: »Dintre tóte bólele cea mai infamă este nedreptatea“, şi cine o face acéstă pĕcătuesce, ér pĕcatulŭ nu póte rĕmâné nepedepsitŭ. Şi când prin fărădelegĭ se tinde a ştirbi séu chiarŭ nimici drepturile nóstre asigurate prin legĭ, ce avemŭ de-a face? La acésta ne învață Iunius dicêndŭ: »Cu atâta suntemŭ datorĭ antecesorilorŭ noştri, ca drepturile ce ni le-au lăsatŭ ca ereditate sĕ le păstrămŭ neştirbite; față cu posteritatea avemŭ datorință ca celŭ mai scumpŭ tesaurŭ sĕ nu-lŭ lăsămŭ a li-se răpi«. Nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puținŭ sĕ facemŭ adĭ decât atâta, şi datorința ni-o împlinimŭ.

O scurtă privire

peste viéța şi faptele Teologilorŭ românĭ centralĭ.

Décă este de interesŭ publicŭ a se sci şi a se scrie istoriculŭ unei parochii séu alŭ unui sătuleţŭ simplu, cu atâtŭ mai tare — credŭ eu — că nu póte fi indiferentă pentru publiculŭ românescŭ istoria unei facultățĭ ca cea teologică, unde în percursŭ de decĭ de anĭ sĕ cultivă şi se crescŭ sute de odrasle române, carĭ deodată cu pasulŭ ce-lŭ facŭ în viéța practică, vrêndŭ nevrêndŭ, iau asupră-şĭ respunderea pentru viitorulŭ, fericirea şi prosperitatea poporului din alŭ căruĭ sînŭ au eşitŭ. Junimea este unŭ factorŭ însemnatŭ alŭ unei națiunĭ. Numaĭ acelŭ poporŭ, numaĭ acea națiune îşĭ póte da sémă cu acurátețĕ despre progresulŭ séu regresulŭ sĕu, care cu atențiune ține contŭ de viéța intelectuală şi literară a tuturorŭ factorilorŭ sĕĭ. De aceea ar fi bine şi recomandabilŭ sĕ-o facă acésta şi ceilalțĭ frațĭ dela celelalte facultățĭ din patriă, orĭ din streinĕtate, ér pe colegii şi pe antecesorii meĭ — carĭ suntŭ în viéță — îĭ rogŭ sĕ completeze la rêndulŭ lorŭ acéstă schiță fugitivă a mea, căcĭ ca isvorŭ la dênsa nu-mĭ servesce nicĭ Aeschine cu splendórea luĭ, nicĭ Lysia cu puritatea sa, nicĭ Isocrate cu suavitatea. — Demosthene a picuratŭ numai din puterea argumentelorŭ sale şi Pericle a lăsatŭ o schinteiă din fulgerile sale în »Memoriale« Teologilor românĭ centralĭ: Aceste „Memoriale“ încâtŭ suntŭ complete, Statutele Societății literare bisericescĭ a teologilorŭ românĭ centralĭ şi esperința proprie de 4 anĭ suntŭ dér isvórele scrieriĭ de față.

In consonanță cu aceste isvórĕ viéța şi faptele teologilorŭ rom. centr. se potŭ împărți în 3 periode:

Periodulŭ I. 1852—1861 cuprinde desvoltarea.
Periodulŭ II. 1861—1873 înflorirea.
Periodulŭ III. 1873 până astădĭ anii de agoniă pentru societatea ce înfloria atâtŭ de frumosŭ la S. Barbara în Viena.

Insoțesce-mĕ acuma, iubite lectore, cu sufletulŭ tĕu în tâmpŭ de o oră în seminariulŭ dela S. Barbara din Viena şi în Seminariulŭ centralŭ din Pesta, ca sĕ petrecemŭ împreună aceste periode. E adevĕratŭ că aci nu veĭ întêlni eroi ca în romanele sensaționale, ci nisce nisuințe nobile, nisce simpli pionerĭ şi luptătorĭ pentru cultura limbei tale străbune, deşi ceĭ maĭ mulțĭ i-au judecatŭ şi-ĭ judecă de »iesuițĭ“ în sensŭ profanŭ, — dér „vota non numerantur sed ponderantur,“ deschilinitŭ unde faptele vorbescŭ.

(6)

FOILETONU.

„PĂRINȚII PATRIEI“.

— Epopeă —

Aicĭ este tribunalulŭ, aicĭ şedŭ judecătorii,
Au venitŭ şi din provincii aicĭ toțĭ diregĕtorii,
Ostaşii şi cu gendarmii toțĭ îmbrăcațĭ în paradă,
Cu săbii şi baionete şi se preumblă pe stradă,
Eră de pe edificii, de pe casele private,
Fâlfâe steagurĭ în aerŭ diverse nenumĕrate,
Pe părețĭ suspindŭ imaginĭ şi insemne de onóre,
Se vede că țéra are strălucită sĕrbătóre.
Şi casa comitatensă, alŭ justiției palatŭ,
De mulțimea imposantă este chiar asediatŭ.
Stau fâțişŭ față în față două tabere contrare,
Intre ambele domnesce turbată înverşunare.
Ambele au steagurĭ multe ce le fâlfâe în vêntŭ,
Şi ambele se încórdă multŭ mai tare ca de rêndŭ.
Şi totŭ strigă »sĕ trăiéscă!“ cu unŭ tonŭ asurditorŭ,
Ferestrile din cetate zângănescŭ de toiulŭ lorŭ.
Dughenele suntŭ închise şi sodalii marĭ şi micĭ,
Dómne, servitóre, doice cu prunci cu totŭ vinŭ aicĭ.
Vinŭ din pofta de privire, vinŭ din pofta curiósă,
Dĕu merită sĕ-o vĕdă, scena este grandiósă.
Taberile-sŭ numeróse, dér se mărescŭ şi mai tare,
Din orĭ-ce direcțiune vinŭ cete la votisare,
Vinŭ şi se alătureză cătră taberile lorŭ,
Şi cetele suntŭ primite cu unŭ mare cioborŭ.
Taberile suntŭ cuprinse de o bețiă ferbinte,
Una-i bétă de rachiă, ér alta de simțĕminte....
Cei din tabĕra domnéscă amenință desperațĭ,
Din tabĕra națiunei rĕspundŭ fórte indignațĭ,
Şi se uită cu durere la cei câțiva rătăcițĭ,
Frațĭ ce şi-au vêndutŭ ei dreptulŭ, şi le strigă: [„prăpădițĭ!“
Gendarmulŭ cu baioneta unuia dintre plebei
'I trage una şi bunĭ, încâtŭ vede totŭ scintei,
Pentru ce turbură pacea prin vorbe vătămătóre.
Se nasce acuma însĕ disordine 'ngrozitóre.
Taberile amêndouĕ se simțescŭ rĕu ofensate,
Se încaeră în luptă cu asalte desperate,
Injură şi amenință, se lovescŭ, se smulgŭ de pĕrŭ,
Aşa domnii ca şi proştii, şi nu scii în adevĕrŭ,
Carĭ suntŭ începĕtori, care-i partea atacată...
Ambele începŭ asaltulŭ şi se apĕră deodată.
Care parte-i dominată de furiă mai cumplită?
In care parte domnesce mânia mai cătrănită?
Cine sĕ mai pótă spune? Ei suntŭ clae pe gră- [madă.
Atuncĭ ostaşii, gendarmii îşĭ uită de-a lorŭ paradă,
Mergŭ şi ei din datorință şi lupta o controléză.
Confusia, vălmăşéla însĕ se acceleréză.
Ostaşii cu baioneta şi cu sabia lovescŭ,
Dér nu sciu cari-sŭ de vină, însĕ bine nimerescŭ...
Lovitura lorŭ, vedĭ bine, preste cei deasupra sună,
Dér nicĭ cei ce stau sub ceia nu au o sórte mai [bună,
Că ei póртă o povară mişcătóre, grea pe spate.
Ostaşii şi cu gendarmii nu mai potŭ face dreptate,
De iau pre unulŭ din luptă, mai vinŭ doi în lo- [culŭ lui.
O! câtŭ este de cumplită furia poporului!
Vine însĕ din departe de ostaşĭ o companiă,
Şi ei încungiură lupta mergêndŭ la grămada viă.
Câte unulŭ din grămadă pe toțĭ pe rêndŭ îi ridică,
Dându-le cu baioneta lovitură nu pré mică,
Şi au câte o suvenire dintre actorĭ fiă-care.
Dér primit'au şi gendarmii loviturĭ şi sgăriare.
Gendarmulŭ cu baioneta, care a datŭ lovitura,
Bagŭ vina că țĕranii de ce nu şi-au ținutŭ gura....
Ordinea-i restabilită, se începe votisarea,
Curiositate mare cuprinde tótă suflarea.
Sĕ mergemŭ şi noi la urnă, colo'n sala cea fru- [mósă:
Domnii şedŭ la mésa verde cu o față seriósă,
Şedința o controléză şi ei stringŭ voturĭ în urnă,

I.
Periodulŭ primŭ alŭ desvoltării.
1852—1861.

După evenimentele, carĭ în 1848—49 incinseră mai întrégă Europa cu flacăra revoluțiunii s'a înființatŭ în Viena Seminariulŭ greco-catolicŭ centralŭ de S. Barbara. In acestŭ seminarŭ îndată la începutŭ în anulŭ 1852—3 întêlnimŭ 12 tinerĭ Românĭ: 8 dela Blașiu, 3 dela Oradea mare și unulŭ dela Muncaciu. In sînulŭ acestorŭ junĭ sĕ născù ideea norocită de a înființa o bibliotecă română, privindu-o pe aceea de celŭ mai adequatŭ mijlocŭ spre a rĕdica greutatea, ce simțeau cu toțiĭ întru procurarea productelorŭ literaturei române. Aducêndu-se acestŭ lucru la cunoscința Rectorului prov. de atuncĭ și parochŭ la S. Barbara Litwinovicy, spunŭ, că șĭ-ar fi respicatŭ și dênsulŭ tinerilorŭ dorința, cumcă pĕtrunsŭ de importanța unei bibliotecĭ pentru institutŭ are de cugetŭ sĕ se róge de ministerŭ în numele tinerilorŭ pentru înființarea unei astfelŭ de bibliotecĭ.

Propunerea bibliotecei române fù salutată și îmbrățișată de tinerii românĭ cu acelŭ focŭ, ce întêmplărĭ ca cele din 1848 lasă în inimĭ..... de aceea și învinseră ei cu bravură tóte pedecile ivite încă în légănulŭ acestei întreprinderĭ salutare.

Așa se făcù începutulŭ în tómna anului 1852 oferindŭ, care-șĭ după putere, odată pentru totdéuna câte unulŭ 3 fl. v. a. și îndatorindu-se a contribui fiă-care pe lună câte 20 cr, dela Octomvre 1852 începêndŭ. La aceste contribuirĭ se adause 5 fl. v. a. dela v.-rectorulŭ Ios. Sembratovicy. Acesta e micuțulŭ sîmbure din care între mânĭ darnice s'a desvoltatŭ și înființatŭ biblioteca, acelŭ tesaurŭ pentru teologii românĭ centralĭ, care și până astădĭ nu o oră dulce le-a câștigatŭ și le câștigă. Și fiind-că tótă însoțirea pentru ajungerea vre-unui scopŭ trebue sĕ se conducă de unele regule ce se vĕdŭ, că condiționéză sosirea la dorita țintă, s'a însărcinatŭ o comisiune de doi inșĭ cu compunerea unorŭ statute. Conferința adoptă preambululŭ ér §§-ii se desbătură și compuseră în mai multe conferințe. Aprobarea lorŭ însĕ din partea superioratului seminarialŭ, se amână de pe o di pe alta. O împrejurare acésta, care a influințatŭ în modŭ împedecatorŭ asupra bibliotecei.

Abia în a. 1856 adunându-se episcopii monarchiei la conferința în causa concordatului, se subșternură statutele și Escelenției Sale Metropolitului Alesandru Sterca-Șuluțiu, care oferì cu aceea ocasiune opulŭ despre limba Bulgarilorŭ de Miklosich, întitulatŭ „Die Sprache der Bulgaren in Siebenbürgen" — prin superioratulŭ seminarialŭ de atuncĭ. Superioratulŭ, încă prin aprobarea sa, concese bibliotecei tóte cărțile române, ca și Rutenilorŭ, cărora spre a le da impulsŭ sĕ formeze o bibliotecă rutenéscă, le dăruì cele rutenescĭ, ce s'au primitŭ și s'ar primì dela poliție, căcĭ deocamdată numai atâta putù superioratulŭ câștiga prin unŭ recursŭ alŭ sĕu. Atuncĭ se îmulți biblioteca cu volume ca la 70.

Intr'aceea junimea cu tóte pedecile nu lipsĭ a se constitui și a-șĭ urma lucrările sale în sunetulŭ statutelorŭ încă neaprobate începêndŭ din a. 1852 când ișĭ alese din sînulŭ sĕu unŭ birou pe durata unui anŭ pentru conducerea agendelorŭ bibliotecei constătătóre din unŭ președinte, casarŭ, bibliotecarŭ și notarŭ. Astfelŭ la capĕtulŭ anului scolasticŭ 1859/60 se aflau în cassa bibliotecei banĭ 282 fl. 84 cr. și cărțĭ 316 volume atâtŭ din contribuirile ordinare, câtŭ și din ofertele binefăcĕtorilorŭ. Dintre binefăcĕtorĭ putemŭ aminti pe Constantinŭ Hurmuzachi, cui este a i se mulțămi publicarea „Cronicei lui Șincai" și „Istoria Românilorŭ, de Laurianŭ; pe Maiorescu, înavuțindŭ între altele biblioteca cu mai multe foi periodice; pe Cipariu dăruindŭ bibliotecei tóte opurile ce le-a publicatŭ; pe Laurianŭ; G. Sionŭ; Rusŭ; Mihali; George Chițiu, redactorŭ la »Oltulŭ« în Craiova; Dionŭ Martianŭ, dereg. în România; N. Banciu Dr. de Medicină și chirurgiă; Ioane Stoianŭ asemenea; Gavrilŭ Popŭ prof. în Blașiu; Mureșianu; Barbu; N. Sbiera; Moise Sora Novaculŭ, parochŭ în Bozinta mare; Georgiu din Romuli lângă Năsĕudŭ, suprelocotenente, și Ionașiu Jura, nobilŭ din Marmația, — dărniciei cărora suntŭ a se mulțămí mai multe cărțĭ din bibliotecă și alte ajutóre în banĭ.

Precum s'a atinsŭ mai susŭ, statutele nefiindŭ încă aprobatĕ esistența bibliotecei fluctua în nesiguranță viitorului, junimea însĕ înainta și lucra mereu începêndŭ mai ântêiu cu publicarea unorŭ articulĭ scientificĭ în foile periodice de atuncĭ, ér prin anii 1857—8—9 și 60 deschiseră foile domestice „Diorela" și „Armonia."

Acésta e scurta descriere a intervalului dela 1852—1860 inclusive pe câtŭ s'a pututŭ după multele fapte împlinite dér puține scrise despre starea bibliotecei nu deplinŭ organisate. Observămŭ la capĕtulŭ acestui periodŭ, cumcă numĕrulŭ „teologilorŭ centralĭ românĭ" până la anulŭ 1855/6 nu s'a urcatŭ peste 11; ér dela anulŭ 1856/7 numĕrulŭ lorŭ e aprópe constantŭ de 15 inșĭ.

(Va urma.)

Mulțămită publică.

Brașovŭ, 16 (28) Decemvre 1887.

Pentru ajutorarea întreținerei la studiu a studentului de classa a VI-a gimnasială Ioanŭ Brânda, dela gimnasiulŭ românŭ din Brașovŭ, d-na Maria Popea a bine-voitŭ a întreprinde o colectă în locŭ, primindŭ în scopulŭ acesta următórele sume:

Dela onoratele dómne: Maria Diamandi Manole 10 fl, Hareti Stănescu 5 fl., Octavia Stănescu 5 fl., Elena Agopŭ Popoviciu 5 fl., Vilma G. Popŭ 3 fl., Agnes Dușoiu 3 fl., Maria de Prunculŭ 2 fl., Hareti Nemes 2 fl., Maria Steriu 2 fl., Maria I. Munteanu 2 fl., Elena St. Sotirŭ 2 fl., N. N. 1 fl., N. N. 1 fl., N. N. 1 fl. N. N. 1 fl., N. N. 1 fl — Suma 46 fl. v. a.

Pentru acestŭ ajutorŭ binevenitŭ se aduce pe acéstă cale mulțămită publică atâtŭ dómnei colectante Maria Popea, câtŭ și tuturorŭ celorlalte marinimóse contribuente

Dare de sémă și mulțămită publică.

(Urmare din Nrii 176—184 și 222—225 ai »Gaz. Trans.)

Comitetulŭ de ajutorare, constituitŭ la 24 Aprilie a. c. st. n. în comuna Galațĭ de lângă Făgărașŭ, în țera Oltului, spre a aduna ajutóre în favórea celorŭ nenorocițĭ prin focŭ din acéstă comună, după ce mei pre urmă a mai primitŭ ajutóre din partea marinimoșilorŭ contribuențĭ, ișĭ continuă darea sa de seamă începută în Nrii 176—184 și continuată în Nrii 222—225 din „Gazeta Transilvaniei" mai departe, și arată că au mai incursŭ ajutóre:

32. Dela O. D. *Moise Dêrlogea*, notarŭ cercualŭ în Rodbavŭ 4 fl. 70 cr. v. a., colectațĭ dela d-nii: Moise Dêrlogea, notarŭ cercualŭ în Rodbavŭ 1 fl. 50 cr. Ioanŭ Mihu, parochŭ gr. or. în Calborŭ 50 cr., Ioanŭ Ioanta, parochŭ gr. or. în Boholțiu 40 cr., Moise Cândea, parochŭ gr. cat. în Calborŭ 1 mĕsură de bucate, George Bonea, parochŭ gr. or. în Rodbavŭ 20 cr., Ioanŭ Stîngu, primarŭ în Calborŭ 1 mĕsură de bucate, Ioanŭ Popŭ, colectorŭ în Calborŭ 1 mĕsură de bucate, Filaret Deișorennu, invĕțătorŭ gr or. în Boholțŭ 10 cr., Ioanŭ Stroilă casarŭ în Calborŭ 1/2 mĕsură de bucate și Vasiliu Neagoie, provisorŭ în Calborŭ 1/2 mĕsură de bucate. Bucatele s'au vêndutŭ cu 2 fl. și cu 2 fl. 70 cr. v. a.; primițĭ în banĭ gata s'a făcutŭ suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela O. D. *Alecsiu Frateșiu*, învĕțătorŭ la șcóla capitală din Satulungŭ (Săcele), 14 fl. 27 cr. v. a. colectațĭ dela d-nii: Victorŭ Popea, parochŭ gr. or. în Satulungŭ 1 fl, Alexiu Verzea, parochŭ gr. or, în Satulungŭ 1 fl., Ioanŭ Dorca, înv. și directorŭ în Satulungŭ 1 fl., Alexiu Frateșiu, înv. în Satulungŭ 50 cr., Ioanŭ Bodeanŭ, comerciantŭ în Satulungŭ 40 cr., Dometiu Dogariu, înv. și directorŭ în Satulungŭ 30 cr., Nicolau Bârsanŭ, înv. în Satulungŭ 20 cr, Georgiu Fulea, înv. în Satulungŭ 20 cr. Prin discŭ dela biserica „Sfintei Adormirĭ« din Satulungŭ 1 fl. 22 cr., Georgiu Urdea, paroch gr. or. în Cernatŭ 1 fl., prin discŭ dela biserica „vechiă« din Cernatŭ 2 fl. 14 cr., N. N. 1 fl., Nicolau Băzărea, comerciantŭ în Turcheșŭ 50 cr. Prin discŭ dela biserica „vechiă" din Turcheșŭ 1 fl. 81 cr., Radu Odorŭ, comerciante în Turcheșŭ 1 fl., N. N. 50 cr. Anastasiu Bârsanŭ, învĕțătorŭ în Turchieșŭ 30 cr. și Petru Debu, învĕțătorŭ în Turchieșŭ 20 cr. *Suma 14 fl. 27 cr.*

Sumele de sub punctele 32 și 33 a dărei acesteia de samă, carĭ facŭ la olaltă 18 fl. 97 cr. v. a. s'au împărțitŭ celorŭ mai nenorocițĭ incendiațĭ din Galațĭ în 18 Decemvre a. c. st. n.

Peste totŭ la acestŭ comitetŭ de ajutorare s'a adunatŭ și împărțitŭ până acuma următórele sume de banĭ:

a) 400 fl. 80 cr. v. a. împărțițĭ încendiaților la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. v. a. împărțițĭ incendiaților la 5 Iunie a. c. st. n.

c) 125 fl 87 cr. v. a. împărțițĭ incendiaților la 11 Septemvre a. c. st. n. și

d) 18 fl. 97 cr. v. a împărțițĭ incendiaților la 18 Decemvre a. c. st. n.

La olaltă dér s'a adunatŭ și împărțitŭ *suma de 671 fl. 25 cr. val. aust.* ce de sigurŭ a contribuitŭ multŭ la alinarea suferințelorŭ celorŭ 580 de suflete lipsite.

Le mulțămimŭ deci din inimă onoraților domnĭ colectanțĭ și generoșilorŭ contribuențĭ în numele celorŭ incendiațĭ și mai departe orĭ-ce ajutóre ce vorŭ mai încurge și după acésta în favorulŭ nenorocițilorŭ din acéstă comună.

Galațĭ, 24 Decemvre 1887 st. n.

Iónŭ Turcu, preș. *Nicolau Aronŭ*, secret. comit. de aju[torare].

Mulțămită publică. Subscrisulŭ, în numele comunei bisericescĭ gr. cat. a Springului, cu inima plină de bucuriă facŭ cunoscutŭ că cu datulŭ de 6 (18) Decemvre a. c. sânta nóstră Biserică a primitŭ ca darŭ unŭ potirŭ, discŭ și stéua — tóte de argintŭ de China obduse cu aurŭ, — dela marinimosulŭ domnŭ Constantinŭ de Colbazi și onorabila-i soțiă, carĭ vĕdêndŭ lipsa materială în care se află numita biserică, ca creștinĭ bunĭ au binevoitŭ a face acelŭ darŭ binevenitŭ. Pentru acésta comuna bisericéscă ișĭ ține de sântă datorință a aduce marinimoșilorŭ donatorĭ, pe calea publicității, cea mai mare mulțămită, dorindu-le ca Pronia divină sĕ le lungéscă firulŭ vieței întru mulțĭ anĭ spre binele și înflorirea sântei bisericĭ și a națiunei, și în loculŭ celorŭ pământescĭ D-deu le rĕsplătéscă cu cele cerescĭ! Dorimŭ ca, în timpulŭ acesta vitregŭ pentru noi, sĕ-șĭ aibă mulțĭ imitatorĭ.

Șpringŭ, la 6 (18) Decemvre 1887.

Petru Cordea
parochŭ gr. cat.

Ultime scirĭ.

Parisŭ, 26 Decemvro. — Scirile din St. Petersburg anunță, că generalulŭ de Schweinitz în audiența ce a avutŭ la Impĕratulŭ Rusiei s'a mărginitŭ a transmite Țarului asigurările pașnice ale Germaniei fără a atinge cestiunea concentrărei trupelorŭ rusescĭ, nicĭ sĕ céră vr'o explicațiune.

Parisŭ, 26 Decemvre. — „Le Soleil" publică o depeșe din Viena dicêndŭ că comitele Kalnoky ar fi primitŭ avisulŭ cancelariei germane, cum că *misiunea generalului Schweinitz la Petersburg ar fi cădutŭ cu desĕvêrșire.* Țarulŭ ar fi refusatŭ, dice-se, ambasadorului germanŭ, de a atinge cestiunea înarmărilorŭ.

Viena, 26 Decemvre. — „Gazeta de Lunĭ" află că comandantulŭ divisiunei a II de infanteriă principele Iosef de Windischgraetz a fostŭ trimisŭ la Berlinŭ, unde va fi primitŭ de împĕratulŭ Germaniei probabilŭ adĭ.

Viena 26 Decemvre. — Bursa a scădutŭ când s'a auditŭ că principele de Windischgrätz se duce la Berlinŭ și că împĕratulŭ a adresatŭ o scrisóre fórte măgulitóre comitelui Andrassy trimițându'i și portretulŭ sĕu. Cu tóte acestea se asigură, că principele Windischgrätz se duce la Berlinŭ pentru a visita pe părinții sĕi și că semnulŭ de distincție ce comitele Andrassy a primitŭ n'are nicĭ o semnificare politică.

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureșianu.

Pentru care ostenélă capĕtă grasă diurnă.
Vinŭ țĕranii și votéză după cum îi ia credința,
Ér unii venindŭ la urnă și mustrându'i consciința,
Deși ei deja trecuse în tabĕra domnilorŭ,
Acuma cu totŭ curagiulŭ au votatŭ pentru poporŭ.....
Și vĕdêndŭ acésta domnii ișĭ diseră în mâniă:
„Ei! dér nu e prostŭ poporulŭ, ci e plinŭ de viclenia,
„Vedĭ când are-ocasiune și elŭ te trage pe sfóră.
„Nu merițĭ nicĭ o crutare, nu merițĭ, urîtă cióră!«.
Vine unŭ țĕranŭ de față și cu puțină sfiélă,
Cu multă naivitate se uită în giurŭ prin sală...
»Spune, cine sĕ trăiéscă?" președintele-lŭ întrébă.
Țĕranulŭ în voiă bună... avêndŭ memoria slabă:
»Sĕ trăiéscă domnulŭ.... care..... numele i-l'amŭ uitatŭ,
„Scii care ne-a datŭ parale, de bĕutŭ și de mâncatŭ!"
Președintele se scólă și îi rade-o palmă sfântă,
Câtŭ ochii îi scintéză și urechile îi cântă.
»Dér rĕspunde la'ntrebare, dobitocŭ mare ce eștĭ,
„Că noi n'am venitŭ aicea, ca sĕ ascultămŭ povești...
»Sĕ mi-lŭ ducețĭ iute'n dubă*), că este bétŭ ca unŭ câne,
Unde »cine sĕ trăiéscă« dóră va sci până mâne!".
Gendarmulŭ îlŭ ia și'i dice: „Cu domnii nu face glume,
»Vei scăpa de-aicĭ îndată de vei striga acestŭ „nume«.
Votisarea totŭ decurge, lupta e dubiă încă,
Taberile suntŭ cuprinse de încordare adêncă;
O tabĕră multŭ se teme că va perde-o causă sfântă,
Alta rĕu se svêrcolesce și amarŭ se mai frămêntă,
Sĕ nu pérdă-o causă *scumpă* ce-a costatŭ grozave sume;
Déc'ar perde, de rușine dóră ar fugi în lume...
Timpulŭ prândului sosesce, votisarea se suspinde,
Sĕ fiă îndestulită fómea dela toțĭ pretinde.
Domnii mergŭ pe la hotele, dau banchete strĕlucite,
Ospĕtarii au venite... O! ce timpurĭ fericite!
Vinulŭ curge prin pocale, domnii cei marĭ ținŭ toaste,
Care în realitate gemŭ de grozave contraste!
Și într'unŭ birtŭ óre-care și poporulŭ mai de rêndŭ
Se adună'n grabă mare și chilia în curêndŭ,
E ca o coșniță plină, în care cutare roiu,
Ne încăpêndŭ vrea sĕ ésă făcêndŭ mare tololoiu.
Unulŭ ișĭ aprinde pipa, unii béu, alții mănâncă.
Și domnișorĭ suntŭ aicea, agenții domnilorŭ încă,
Carĭ pórtă haine fine, éră pĕrulŭ strofocatŭ.
Ei mănâncă, béu la mésă cu poporulŭ scăpătatŭ.
Vorbescŭ despre scena dilei, unii vorbescŭ în secretŭ,
Éră alții 'n gura mare. Unulŭ mai puținŭ discretŭ
Strigă, fără sĕ gândéscă că la noi nu e dreptate:
„O! ce caractere slabe și pline de lașitate,
›Se mai află între noi!" Aceste vorbe de locŭ
Au produsŭ unŭ mare sgomotŭ, au turnatŭ uleiŭ pe focŭ.
Unii au voitŭ îndată, au voitŭ în capŭ sĕ'i sară,
›Cine e insultatorulŭ? Dațĭ cu elŭ pe ușe afară!‹
›Ba, dreptŭ are!" strigă unii și discordiă amară
Domnesce acum în sală și foculŭ arde cu pară....
S'ar încinge-o luptă mare, dér arena e pré mică.
Atuncĭ iau sticlele'n mână, scaunele le ridică,
Le asvêrlescŭ fără grije, dér de sigurŭ nimerescŭ,
Blide, pocale prin aerŭ se sfarmă și zăngănescŭ.
La o mésă, vre-o câțiva se pusese la gustare,
Inse hârburĭ, vinŭ, rachiă le căduse în mâncare.
„O dine!" strigară dênșii cu o furiă turbată,
Și în acéstă clipită mésa lorŭ fù rĕsturnată,
Blide, talere cu zémă, cum și sticle de vinŭ pline
Se risipescŭ și se vérsă, tóte se prefacŭ ruine!...

(Va urma.)

*) Inchisóre.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 45
Rentă de hârtiă 5%	80.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110 25
Bonurĭ rurale ungare	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 —
Bonurĭ rurale transilvane	101 —
Bonurĭ croato-slavone	101 —
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.50
Renta de hârtiă austriacă	76.50
Renta de arg. austr.	79.20
Renta de aurŭ austr.	107 90
Losurile din 1860	137 75
Acţiunile băncei austro-ungare	858 —
Act. băncei de creditŭ ung.	270.—
Act. băncei de creditŭ austr.	269.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.01
Napoleon-d'orĭ	10 04
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.37
Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93 1/2	94 1/2
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91 3/4	92 1/4
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87 1/2	88 1/2
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14. 1/4	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 28 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.58
Argint românesc	»	8.50	»	8.53
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10.04
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	6 1/2—8% pe anŭ.		

Nr. 14,290—1887.

Publicaţiune,

referitóre la aşternerea fasiunilorŭ dărei de agonisitŭ de clasa a III-a şi a IV-a, a fasiunilorŭ dărei după cametele de capitalŭ şi a acelora după capitalele pasive.

In urma ordinaţiunei inspectoratului reg. de dare ddto Braşovŭ în 3 Noemvre a. c. Nr. 17,960, se provócă, spre scopulŭ conscrierei şi determinărei dărei pentru anii 1888 şi 1889:

1. Toţĭ acei, carĭ aparţinŭ acelorŭ supuşĭ dărei de agonisitŭ de a III-a Clasă precum: fabricanţĭ, neguţĕtorĭ şi industriaşĭ, banquerĭ, medicĭ, advocaţĭ, inginerĭ, arendaşĭ etc. în genere toţĭ acei carĭ au profesiune aducĕtóre de unŭ folosŭ, fără ca după acéstă profesiune sĕ fi fostŭ cu ocasiunea determinărei dărei pro 1887 deja dăjduiţĭ pro anii 1888 şi 1889.

Toţĭ acei aparţinĕtorĭ dărei de agonisitŭ de **a IV clasă, precum amploiaţii comunalĭ, bisericescĭ, dela vr'o societate şi amploiaţii privaţĭ, preoţĭ, profesorĭ, învĕţătorĭ, comptabilĭ, cassarĭ etc. carĭ capĕtă salarŭ séu pensiune mai multŭ ca 40 fl. v. a. lunarŭ.**

3. Toţĭ acei, carĭ au capitale depuse cu camete.

4. In fine toţĭ acei, pe a cărora realităţĭ zacŭ capitale cu camete, — ca sĕ-şĭ ridice **fără întârḑiere** dela oficiulŭ orăşenescŭ de dare libelele respective pentru fasionarea dărei de agonisitŭ de a III. şi a IV. clasă, precum şi acele pentru fasionarea dărei după cametele dela capitalŭ sĕ le reaştérnă la acelaşŭ oficiu până celŭ multŭ în 15 Ianuarie 1888, pe când acele pentru capitaliile pasive: celŭ multŭ până în 31 Ianuarie 1888.

Fasiunile asupra capitaliilorŭ pasive ascernute mai târḑiu, i. e. celŭ multŭ până în 15 Februarie 1888 se vorŭ lua în consideraţiune la determinarea aruncului generalŭ după darea de agonisitŭ pro 1888 numai pe temeiulŭ unei petiţiunĭ, carea va justifica aşternerea întârită, pe când acele ascernute după 15 Februarie 1888 nu vorŭ lua de felŭ în consideraţiune.

Aşternerea fasiunilorŭ asupra capitaliilorŭ pasive, carea are sĕ se întêmple în fiă-care anŭ, décă din partea acelui supusŭ dărei sĕ cere ca la determinarea aruncului după darea de agonsitŭ sĕ sĕ ia în consideraţiune datoriile ce zacŭ pe realităţile sale, — se constată prin unŭ atestŭ de primire estradatŭ de cătră oficiulŭ orăşenescŭ de dare provĕḑiutŭ fiindŭ acestŭ atestŭ cu datulŭ, sigilulŭ oficiului orăşenescŭ de dare şi cu subscrierea respectivului amploiatŭ de dare. Acestŭ atestŭ servesce ca singurŭ documentŭ asupra libelului ascernutŭ despre fasionarea capitaliilorŭ pasive.

Acele partide, carĭ pentru datoriile ce zacŭ pe realităţile lorŭ plătescŭ afară de cametele după capitale şi quote pentru amortisarea capitalului, au ca sĕ inducă în libelulŭ fasionărei atâtŭ suma aceea, carea au debitat'o la începutŭ, câtŭ şi suma aceea, carea din suma dela începutŭ debitată o au plătitŭ în decursulŭ timpului prin amortisaţiune séu rate; în fine au ca sĕ se inducă şi cametele carĭ le-au plătitŭ creditorului anualminte pentru capitalŭ.

Braşovŭ, 21 Decemvre 1887.

2—3 **Magistratulŭ orăşenescŭ.**

Concursŭ.

Pentru ocuparea unui postŭ de învĕţătórésă, eventualŭ unŭ învĕţătorŭ la scóla confesională gr. cat. din Bistriţa, cu unŭ salarŭ anualŭ de 300 (trei sute) fl. v. a. şi cuartirŭ bunŭ în scólă, cu condiţiune, ca învĕţătórésa sĕ aibă cualificaţiunea recerută prin lege, apoi sĕ fiă jună, séu nemăritată, eventualŭ, décă învĕţătórésă nu s'ar afla, învĕţătorulŭ asemenea sĕ aibă cualificaţiune.

Concursurile au de a se adresa la presidiulŭ senatului scol. gr. cat. din Bistriţa până în **20 Ianuariu 1887.**

Alexandru Silasi, presidentele sen. scol.

Theofilŭ Grigorescu, notarŭ. 3—3

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tiporafia ALEXI, Braşovŭ.